Utbildningsutskottets betänkande 1984/85:7

om en samordnad och intensifierad narkotikapolitik (prop. 1984/85:19 bil. 4)

Propositionen

Regeringen har efter föredragning av statsrådet Göransson i proposition 1984/85:19, bilaga 4 (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att godkänna vad som i propositionen förordats om ökade insatser i skolan mot missbruk.

Motionen

1984/85:76 av Kerstin Göthberg m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om användningen av tillgängliga medel i kampen mot drogmissbruk inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde.

Utskottet

I propositionen redovisas översiktligt de insatser som görs på skolans område i kampen mot bruket av alkohol, narkotika och tobak (ANT). Det framgår härav att medel utgår över statsbudgeten för ANT-kontaktverksamhet till ett belopp motsvarande kostnader för arvodering av s. k. ANT-kontaktpersoner på halvtid vid länsskolnämnderna. Medlen för ANT-kontaktverksamheten har genom engångsanslag för budgetåren 1983/84 och 1984/85 utökats till att motsvara heltidsarvode i de tre storstadslänen. Under samma budgetår har ett särskilt anslag ställts till länsskolnämndernas förfogande för lokala ANT-projekt. Medel har också under budgetåren 1983/84 och 1984/85 avsatts för arvodering av en tillfällig samordnare av ANT-verksamheten vid skolöverstyrelsen (SÖ) samt för bl. a. vidareutbildning av ANT-kontaktpersonerna vid länsskolnämnderna.

Mot bakgrund av svårigheterna att framför allt i storstadslänen på grund av det stora elevantalet bedriva ANT-kontaktverksamhet inom ramen för en resurs motsvarande halvtidstjänstgöring föreslår föredragande statsrådet att den under de senaste åren utökade ANT-kontaktverksamheten i de tre storstadslänen skall få bli permanent fr. o. m. budgetåret 1985/86. Vidare förordar föredragande statsrådet att det särskilda verksamhetsstödet för ANT-projekt likaså blir permanent fr. o. m. budgetåret 1985/86. Härigenom ställs medel till förfogande bl. a. för lokala insatser.

I propositionen framhålls att SÖ har det övergripande ansvaret för drogupplysning och drogbekämpning på skolområdet. Genom de sats-

ningar på verksamheten med ANT-kontaktpersoner och ANT-projekt som har gjorts under de senaste åren har behovet av en central ledning ökat. Vidare innebär övriga förslag i propositionen bl. a. att vissa uppgifter avseende skolans område, vilka i dag åvilar Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN), bör föras över till SÖ (jfr bilaga 2 till propositionen). Detta medför att SÖ:s övergripande ansvar för information på skolområdet markeras starkare. Med hänvisning till dessa i propositionen redovisade förhållanden föreslås att två tjänster inrättas för fullgörandet av SÖ:s uppgifter på området. Därutöver bör vissa verksamhetsmedel tillföras SÖ.

Sammanlagt beräknas i propositionen ett medelsbehov om 1 707 000 kr. för budgetåret 1985/86 till följd av de föreslagna åtgärderna. Av dessa medel avser 328 000 kr. den utökade ANT-kontaktverksamheten i de tre storstadslänen, 1 269 000 kr. det särskilda verksamhetsstödet för ANT-projekt samt sammanlagt 110 000 kr. vissa verksamhetsmedel på SÖ. För de båda föreslagna centralt placerade tjänsterna redovisas inte någon medelsberäkning. Vad gäller de i propositionen beräknade medlen avser föredragande statsrådet att återkomma till regeringen i anmälan till statsbudgeten för budgetåret 1985/86.

Regeringen föreslår att riksdagen skall godkänna vad i propositionen har förordats om ökade insatser i skolan mot missbruk.

I motion 1984/85:76 (c) uttrycks tveksamhet om den i propositionen förordade användningen av medlen. När det gäller förslaget om tjänster på central nivå befarar motionärerna att det kan ses som ett led i SÖ:s successiva återuppbyggnad. Medlen för dessa tjänster kommer enligt motionärernas uppfattning till bättre användning som ett utökat verksamhetsstöd för lokala ANT-projekt.

Utskottet instämmer i regeringens förslag att göra den utökade ANT-kontaktverksamheten i de tre storstadslänen reguljär. Liksom föredragande statsrådet hänvisar utskottet härvid till att elevantalet och därmed antalet lärare och skolor är en viktig faktor när det gäller omfattningen av ANT-kontaktpersonernas arbete. Utskottet har heller inget att erinra mot att det särskilda verksamhetsstödet för ANT-projekt som SÖ fördelar på länsskolnämnderna blir reguljärt. Härigenom möjliggörs i ökad utsträckning bl. a. lokala projekt, för vilka länsskolnämnderna kan bevilja bidrag. Med det anförda tillstyrker utskottet vad i proposition 1984/85:19 har förordats om ökade insatser i skolan mot missbruk såvitt avser resurser till länsskolnämnderna.

När det gäller de föreslagna tjänsterna på SÖ, har utskottet inhämtat att förslaget i propositionen dels avser att förvandla en befintlig tillfällig tjänst till en fast tjänst, dels innebär att en befintlig tjänst på CAN förs över till SÖ. De båda tjänsterna finansieras f. n. med medel ur femte huvudtiteln (socialdepartementet).

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att det bör finnas

två fasta tjänster på SÖ för den samordning av verksamheten och de övriga uppgifter som anges i propositionen. För angivet ändamål bör även finnas vissa verksamhetsmedel på SÖ. Som utskottet ser det bör den föreslagna förstärkningen på central nivå kunna medföra ytterligare förbättrade förutsättningar för effektivt arbete i nu berört hänseende på lokal nivå. Utskottet avstyrker därför motion 1984/85:76 och föreslår att riksdagen godkänner vad i proposition 1984/85:19 har förordats om ökade insatser i skolan mot missbruk även såvitt avser de föreslagna åtgärderna på central nivå.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *ökade insatser i skolan mot missbruk såvitt avser länsskolnämndernas resurser*
   att riksdagen godkänner det som har förordats i proposition 1984/85:19,
2. beträffande *ökade insatser i skolan mot missbruk i övrigt*
   att riksdagen med bifall till proposition 1984/85:19 och med avslag på motion 1984/85:76 godkänner det som har förordats i propositionen.

Stockholm den 29 november 1984

På utbildningsutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Bengt Wiklund (s), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Lars Svensson (s), Björn Samuelson (vpk), Gunnar Hökmark (m), Larz Johansson (c), Ingvar Johnsson (s), Sören Häggroth (s) och Linnea Hörlén (fp).

Reservation

Insatser i skolan mot missbruk såvitt avser resurser vid skolöverstyrelsen (mom. 2)

Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Rune Rydén (m), Birgitta Rydle (m), Gunnar Hökmark (m) och Larz Johansson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar "När det" och på s. 3 slutar "central nivå" bort ha följande lydelse:

Beträffande den av regeringen förordade utökningen av antalet tjänster vid SÖ delar utskottet motionärernas uppfattning att medlen inte bör nyttjas för att inrätta tjänster. De resurser som motsvarar de båda aktuella tjänsterna och de i propositionen angivna verksamhetsmedlen bör i stället

avse ett ytterligare utökat verksamhetsstöd för lokala ANT-projekt. Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till motion 1984/85:76 och med avslag på proposition 1984/85:19 i motsvarande del som sin mening ger regeringen detta till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *ökade insatser i skolan mot missbruk i övrigt*
   att riksdagen med bifall till motion 1984/85:76 och med avslag på proposition 1984/85:19 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Liber Tryck Stockholm 1984